

Global Impact Award: Lenka Švecová oceněna za finanční gramotnost pro středoškoláky a udržitelné projekty nejen v Africe

3.3.2026 - Jakub Dražanský | Vysoká škola chemicko-technologická v Praze

Docentka Lenka Švecová, vedoucí Ústavu ekonomiky a managementu (ÚEM) VŠCHT Praha, získala ocenění Global Impact Award v soutěži Women Changing the World Awards za dlouhodobý rozvoj finanční gramotnosti středoškoláků a projekty udržitelného rozvoje v Česku i v zahraničí. Od finančního vzdělávání tisíců studentů až po artézskou studnu a bioplynovou elektrárnu v Zambii ukazuje, jak mohou univerzitní projekty měnit životy lidí napříč kontinenty. V rozhovoru otevřeně mluví také o roli žen v akademii a vlivu umělé inteligence na kritické myšlení.

Ocenění Global Impact Award je pro ženy s dlouhodobým globálním dopadem. Co bylo zdrojem vašeho úspěchu a jaký dopad mají vaše projekty?

Ocenění stojí hlavně na aktivitách, které přesahují běžnou výuku. V České republice jsme rozvíjeli a rozvíjíme programy finanční gramotnosti, které oslovily tisíce středoškoláků a učitelů. Na globální úrovni jsme pomáhali v Zambii, Střední Asii či na Ukrajině – nejen při podpoře uprchlíků. Například v Zambii jsme vymysleli a realizovali systémy, které fungují samostatně: vytvářejí pracovní místa, zajišťují přístup k vodě a snižují odlesňování. Chci ale zdůraznit, že nejde o individuální zásluhu – vedu ústav, ale projekty vznikají ze společných nápadů a týmové práce. Věřím, že právě to je jedním z poslání univerzity: jít příkladem a inspirovat ostatní.

Jaký byl hlavní přínos projektu BLESKY pro Zambii a jeho globální dopad?

Zambie je demokratická, ale velmi chudá země. Lidé tam často čelí nedostatku vody a vysoké nezaměstnanosti, zejména žen a mladých. V rámci projektu jsme vybudovali bioplynovou elektrárnu, která zpracovává odpad z chovu drůbeže a biomasu. Díky tomu vznikla pracovní místa – od chovu přes líhně až po výrobu hnojiv – a vybudovaná studna zkrátila několikahodinové výlety pro vodu k nejbližšímu zdroji. Bioplyn navíc z velké části nahradil dřevo jako palivo, čímž jsme přispěli ke snížení kácení lesů. Celý systém začal fungovat během roku a půl, bez nutnosti velkých investic, a dnes je udržitelný i bez naší soustavné pomoci. Tento přístup EU ocenila jako model pro rozvojové země.

Jak náročné bylo školení místních?

Školení probíhalo v podmínkách, které by si u nás uměl málokdo představit – jednou jsem učila v baru o velikosti dva krát tři metry, jindy jsme nesehnali prostor a učila jsem venku. Skupiny účastníků byly různorodé, od bakalářů po mladé pouze se základním vzděláním, ale všichni se chtěli učit. Můj kolega – doktor Kapila, Zambijec žijící v Česku, měl na starosti technologickou část a já se věnovala byznys aspektům.

Co vás motivovalo k zapojení do Women Changing the World Awards a co pro vás znamená Global Impact Award?

K přihlášení do soutěže Women Changing the World Awards mě přesvědčili kolegové – sama jsem o ní tehdy ani nevěděla. Global Impact Award vnímám jako ocenění dlouhodobé práce nejen mé, ale

celého ústavu. Těší mě, že naše projekty mohou inspirovat ostatní k tomu, aby překračovali hranice běžné výuky.

Byla součástí ocenění i finanční odměna?

Soutěž sama o sobě finanční odměnu nepřináší. Naopak, hradila jsem si sama vstupní poplatek i účast na slavnostním večeru. Zpočátku jsem si říkala, zda to má smysl, ale poté, co jsem slyšela příběhy oceněných žen, jsem si uvědomila, že takovéto akce mají obrovský smysl – v mezinárodní prestiži i možnosti sdílet dobré praxe.

Jak plánujete využít prestiž ocenění například pro VŠCHT?

Ocenění je poděkováním a inspirací – poděkováním pro mé kolegy, inspirací pro ostatní – kolegyně, absolventy i studentky. Věřím, že nám pomůže při projektech i komunikaci – lidé si toho opravdu váží, píšou mi. Má velký marketingový potenciál, ať už pro studenty ze zahraničí, kteří díky němu vnímají VŠCHT jako inkluzivní a progresivní instituci, nebo pro zvyšování prestiže České republiky. Aktivně jej prezentujeme i na sociálních sítích a v médiích.

Jak vaše práce na ÚEM ovlivňuje udržitelný management v chemickém průmyslu?

Udržitelnost pro nás není jen „zelené heslo“, ale princip dlouhodobého fungování. Na VŠCHT učíme studenty chápat propojení technologií, ekonomiky a rizik – třeba jak spočítat návratnost investice v horizontu dvaceti let, když nevím, co se stane. Naši absolventi dokáží firmám poradit s řízením rizik, inovacemi i byznys-modely. Chemici obvykle hledají přesný výsledek jako v laboratoři, ekonomika je naopak plná nejistoty – my se snažíme, aby si obě skupiny vzájemně porozuměly.

Zvažujete více propojit ekonomii s chemií?

Ano, chceme jít dál tímto směrem. Nabízíme specializaci Řízení chemického průmyslu, jsme zapojeni do programu zaměřeného na udržitelnost prof. Kočího a FBPT ve spolupráci s námi připravuje bakalářský program s potravinářským zaměřením s povinnými manažersko-ekonomickými předměty. Sama jsem absolventkou VŠE, ale pocházím z rodiny absolventů VŠCHT, manžel pracuje v IT, takže si dobře uvědomuji, jak moc ekonomickým školám často chybí průmyslový kontext, a naopak, technickým školám manažerský pohled. Propojování je správný směr, který je v západních zemích běžný.

Jaké výzvy vidíte v manažerském rozhodování a rizikovém řízení v globálních krizích?

Dnes čelíme silnému vlivu geopolitiky i dezinformací, často přicházejících z Ruska. Kvůli léčce, jež se nazývá confirmation bias (potvrzovací zkreslení), lidé přestávají věřit čemukoli. Nejen pro manažery to znamená nutnost rozvíjet kritické myšlení, které bohužel oslabuje masivní používání umělé inteligence. Bez základů logiky a porozumění kontextu děti na základních či středních školách rychle ztrácejí orientaci, proto třeba rozvíjíme oblast finanční gramotnosti s důrazem na kritické myšlení.

Z jakého úspěchu máte největší radost? Co se naopak nepovedlo?

Největší radost mám z projektů, které jsou skutečně udržitelné – jako třeba ten zambijský – a z propojování různých oborů a koučování studentských inovativních projektů. Naopak se nám nedaří dostatečně zviditelnit naše témata tak, abychom se stali partnery pro společné projekty.

Máte radu studentkám, které by také chtěly mít mezinárodní a dlouhodobý vliv na společnost?

Předně bych všem ženám vzkázala, že skloubit kariéru a osobní život je možné, zejména v naší zemi,

kde máme svobodnou volbu. Jen si my - jako ženy - musíme uvědomit, že to nezvládneme zcela samy - potřebujeme oporu - jak v práci, tak v rodině (také mi trvalo spoustu let, než jsem na to přišla). Spousta žen má skvělé nápady, ale brzdí je pochybnosti, jestli „na to mají“. Přitom právě ženský přístup - empatie, vytrvalost, schopnost spojovat lidi - často přináší trvalý dopad. Nebojte se být vidět, mluvit o svých projektech a brát si prostor u stolu, kde se rozhoduje.

<https://www.vscht.cz/popularizace/rozhovory/lenka-svecova-global-impact-award>